

ÚVOD

Pan Jan Simandl byl tak laskav, že přistoupil na náš projekt a my jsme dostali možnost zaznamenat jeho vzpomínky zhruba od jeho narození (1930) do poloviny 50. let. Aniž jsme to měli v úmyslu, pan Simandl v podstatě začíná vyprávění v době, ve které paní Kučerová skončila.

Pan Simandl se narodil v roce 1930 v Brně. Vyrůstal v Jiraticích u Jemnice, do školy chodil do Police. Dobře se učil, ale jako nejstarší syn byl předurčen k tomu, aby zůstal hospodařit doma. Když skončila válka, bylo mu 15 let. „Těšili jsme se, že už nám konečně nebude nikdo poroučet,“ říká. Ale všechno bylo jinak.

Kam bude republika směřovat, bylo jasné hned v roce 1945, když byla ustanovena tzv. košická vláda Národní fronty. První poválečné volby v květnu 1946 to potvrdily – v českých zemích zvítězila Komunistická strana československá s více než 40 % hlasů. V červenci prezident Beneš jmenoval vládu Klementa Gottwalda. Vše dokonal 25. únor 1948, kdy bylo převzetí moci komunisty završeno.

Ihned po převratu začali komunisté dělat drobným zemědělcům potíže. Byla to součást kolektivizace venkova. „Chtěli u nás zavést zemědělství jako v Sovětském svazu,“ vzpomíná pan Simandl. „Bylo to horší než za Němců, ti nechávali aspoň samozásobitelský dávky, komunisti nic. Kolikrát nebylo ani co zasít.“

VIDEO 2 – 1951

V roce 1949 přiřadil povolávací rozkaz pana Simandla k Pomocným technickým praporům. Pomocné technické prapory prací byly útvary Československé lidové armády. Lidově se jim říkalo *černí baroni* podle černých výložek na uniformách. Byla to jedna z mimosoudních forem represe. Tábory fungovaly v letech 1950-1954 a podle různých odhadů jimi prošlo až 60 000 občanů.¹ Sloužily pro internaci a převýchovu tzv. politicky nespolehlivých osob. Důležitým důvodem jejich vzniku bylo využití levné pracovní síly pro vybraná hospodářská odvětví. Byly také nástrojem perzekuce. Fungování PTP nemělo oporu v československých zákonech ani v mezinárodním právu.²

Pétépáci pracovali v dolech, ve stavebnictví, na vojenských, ve vojenských lesích, kamenolomech i v zemědělství. Například v roce 1953 pracovaly vojenské pracovní jednotky na 370 různých pracovištích.³ PTP se nadále dělily na lehké a těžké. Lehké PTP byly určeny zejména pro stavební práce, zatímco těžké (báňské) PTP pracovaly při těžbě v povrchových i hlubinných dolech. Například k 1. prosinci 1950 bylo v PTP celkem 9900 mužů, z nichž 7780 mělo politickou klasifikaci „E“ (tzn. že byli politicky nespolehliví) a 1001 bylo duchovních či řeholníků.⁴

¹ F. Emmert, Průvodce českými dějinami 20. století, Brno 2012, s. 234.

² http://cs.wikipedia.org/wiki/Pomocn%C3%BD_technick%C3%BD_prapor

³ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pomocn%C3%BD_technick%C3%BD_prapor

⁴ http://cs.wikipedia.org/wiki/Pomocn%C3%BD_technick%C3%BD_prapor

VIDEO 3 – 1952-1954

„Ztrat' svou svobodu! O co víc můžeš přijít?“

Známý citát neznámého autora. Citát, který velmi přesně vyjadřuje, co je svoboda. Citát, který nám dokazuje, jak je svoboda křehká a náročná na opatrování. Žijeme v relativně klidné a svobodné době. Ani si možná neuvědomujeme, že ta naše dnešní svoboda, je vykoupena nesvobodnými životními osudy druhých. Třeba osudem pana Simandla.

Po uplynutí trestu se pan Simandl vrátil domů a pracoval v hospodářství svých rodičů. Po několika měsících se oženil s dívkou, se kterou se poznal ještě před soudním procesem. Přestože měl jako nejstarší syn zůstat hospodařit doma, odešel se svou ženou, která neměla sourozence, do Ostojkovic, kde žijí dodnes.

Za nás za všechny bych chtěla poděkovat jak paní Kučerové, tak panu Simandlovi. Velmi si ceníme toho, že se s námi podělili o své vzpomínky, že nám vyložili svoje osudy, že nám umožnili vidět naši historii i z jiné stránky, než nám umožňují učebnice dějepisu, že nám ukázali, co všechno člověk musí vydržet a hlavně – jak moc si máme naší svobody vážit a jak si ji máme opečovávat. A právě naše minulost nás má naučit, jak se o svobodu starat.

Naše dvě prezentace bych ráda ukončila citátem George Santayany: *„Ti, kdo si nepamatují minulost, jsou odsouzeni k tomu, aby si ji zopakovali.“*